Osmanlı Islahatları — Deneme

Akıllı Soru · 05.11.2026 · 10 soru

Osmanlı yönetimi, Kırım Savaşı sonrasında Avrupa devletlerinin desteğini kaybetmemek ve barış görüşmelerinde elini güçlendirmek için reform düzenlemelerini hızlandırdı. Aynı dönemde yayımlanan ferman, yalnızca iç düzeni değil, dış diplomatik dengeleri de gözeten bir çizgi taşıyordu.

1. Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Islahat Fermanı’nın dış politikada diplomatik destek sağlama amacıyla da ilişkilendirildiği

B) Tanzimat Fermanı’nın doğrudan savaş ilanı niteliği taşıdığı

C) Islahat Fermanı’nın yalnızca askerî teşkilatı düzenlediği

D) Tanzimat Fermanı’nın Paris Antlaşması’ndan sonra yayımlandığı

E) Islahat Fermanı’nın saltanatın kaldırılması sürecini başlattığı

Kırım Savaşı sonrasında Osmanlı Devleti, Avrupa devletleri karşısında diplomatik konumunu güçlendirmek için hukukî ve idarî alanlarda düzenlemelere yöneldi. Bu yöneliş, reformların dış baskı ve beklentilerle bağlantısını da ortaya koydu.

2. Bu gelişme aşağıdakilerden hangisine daha çok zemin hazırlamıştır?

A) Islahat Fermanı’nın yayımlanmasına

B) Saltanatın kaldırılmasına

C) TBMM’nin açılmasına

D) Lozan Barış Antlaşması’nın imzalanmasına

E) Cumhuriyetin ilanına

Bir Osmanlı gazetesinde yayımlanan yorumda, devletin yeni düzenlemelerle din farkı gözetmeden bütün tebaanın haklarını korumayı amaçladığı; bu nedenle de Avrupa kamuoyunda olumlu bir izlenim oluşturmak istediği belirtilmiştir. Haberin devamında, söz konusu düzenlemenin 1856 yılında yürürlüğe girdiği vurgulanmıştır.

3. Bu habere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Islahat Fermanı’nın eşitlik ve dış baskıyı dengeleme amacı taşıdığına

B) Tanzimat Fermanı’nın askerî seferleri düzenlemek için çıkarıldığına

C) Islahat Fermanı’nın yalnızca mali vergileri yeniden belirlediğine

D) Tanzimat Fermanı’nın 1856 yılında yayımlandığına

E) Islahat Fermanı’nın TBMM döneminde ilan edildiğine

4. 18 Şubat 1856 tarihli, Tanzimat sonrasında özellikle gayrimüslimlere yeni haklar tanıyan ve “hatt-ı hümâyun” niteliği taşıyan belge aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tanzimat Fermanı

B) Islahat Fermanı

C) Sened-i İttifak

D) Kanun-ı Esasi

E) Gülhane Hatt-ı Hümâyunu

5. Aşağıdakilerden hangisi Islahat Fermanı'na ilişkin bilgilerden biri değildir?

A) 18 Şubat 1856 tarihinde yayımlanmış bir hatt-ı hümâyun olması

B) Tanzimat sonrasında özellikle gayrimüslimlere yeni haklar tanıması

C) Sultan Abdülmecid döneminde yayımlanmış olması

D) Bâb-ı Âli tarafından ilan edilmesi

E) 3 Kasım 1839 tarihinde ilan edilmiş olması

6. Sultan Abdülmecid döneminde yayımlanan, 18 Şubat 1856 tarihli olan ve özellikle gayrimüslimlere yeni haklar tanıyan hatt-ı hümâyun aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sened-i İttifak

B) Tanzimat Fermanı

C) Islahat Fermanı

D) Kanun-ı Esasi

E) Adalet Fermanı

7. I. 3 Kasım 1839'da ilan edilmiştir. II. Osmanlı modernleşme sürecinde Tanzimat Dönemi'nin başlangıcı kabul edilir. III. Gayrimüslimlere yeni haklar tanıyan hatt-ı hümâyundur. Yukarıdakilerden hangileri Tanzimat Fermanı ile ilgilidir?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) I ve II

D) I ve III

E) II ve III

"1839'da okunan fermanla başlayan süreç, 1856 tarihli belgeyle yeni bir aşamaya taşındı. Özellikle gayrimüslim tebaanın konumu bu ikinci metinde ayrıntı kazandı."

8. Bu sözlere bakılarak aşağıdakilerden hangisi çıkarılabilir?

A) İkinci metin, birincinin devamı niteliğinde görülmektedir

B) İlk metin, ikinci metinden sonra yayımlanmıştır

C) Her iki metin de 1798-1801 yılları arasındaki bir askerî seferle ilgilidir

D) İkinci metin, 1791 tarihli bir barış antlaşmasıdır

E) Birinci metin, 18 Şubat 1856 tarihinde düzenlenmiştir

1839'da ilan edilen Gülhane Hatt-ı Şerif-i, padişah Abdülmecit devrinde okunmuş; 1856'da yayımlanan başka bir hatt-ı hümâyun ise özellikle gayrimüslimlere yeni haklar tanımıştır.

9. Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Osmanlı Devleti'nde aynı yüzyılda iki farklı ıslahat belgesi ilan edilmiştir.

B) 1839 tarihli belge, gayrimüslimlere yeni haklar tanıyan metindir.

C) 1856 tarihli belge, Tanzimat Dönemi'ni başlatan metindir.

D) İki belge de imparatorlukta parlamenter yönetime geçişi sağlamıştır.

E) Her iki belge de XIX. yüzyılın ilk yarısında yayımlanmıştır.

10. 1856'da yayımlanan, Tanzimat sonrasında gayrimüslimlere yeni haklar tanıyan hatt-ı hümâyun aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tanzimat Fermanı

B) Islahat Fermanı

C) Kanun-ı Esasî

D) Sened-i İttifak

E) Hatt-ı Şerif-i Gülhane

Bu soruları online çöz, sonucunu hemen gör: akillisoru.com/dene

Cevap Anahtarı

1. A	2. A	3. A	4. B	5. E
6. C	7. C	8. A	9. A	10. B

Çözümler

1. Parçada, reform düzenlemesinin Kırım Savaşı sonrasındaki barış görüşmeleriyle ve Avrupa desteğini koruma hedefiyle ilişkilendirildiği belirtilmektedir. Bu, Islahat Fermanı'nın dış politikada diplomatik destek elde etme amacıyla da bağlantılı olduğunu gösterir. B seçeneği yanlıştır; ferman savaş ilanı değildir. D ve E de kronolojik ve içerik bakımından parçayla uyuşmaz.

2. Parçada Kırım Savaşı sonrasında Osmanlı'nın Avrupa karşısında konumunu güçlendirmek için reformlara yöneldiği belirtilmektedir. Bu durum, Islahat Fermanı'nın yayımlanmasıyla doğrudan ilişkilidir. Saltanatın kaldırılması, TBMM'nin açılması, Lozan ve Cumhuriyet ise çok daha sonraki dönemlere aittir ve parçadaki süreçle doğrudan bağlantılı değildir. Bu yüzden doğru cevap A'dır.

3. Haberde din farkı gözetmeden bütün tebaanın haklarını koruma ve Avrupa kamuoyunda olumlu izlenim oluşturma amacı birlikte verilmektedir. Bu, Islahat Fermanı'nın eşitlikçi bir düzenleme olduğu ve dış baskıyı dengeleme amacı taşıdığı sonucunu destekler. B yanlıştır; metin Tanzimat Fermanı'ndan değil Islahat Fermanı'ndan söz eder. C, D ve E ise hem içerik hem tarih bakımından metinle bağdaşmaz.

4. Doğru cevap Islahat Fermanı'dır; çünkü 18 Şubat 1856 tarihli olup Tanzimat sonrasında özellikle gayrimüslimlere yeni haklar tanıyan hatt-ı hümâyun olarak tanımlanır. En güçlü çeldirici Tanzimat Fermanı veya onun diğer adı olan Gülhane Hatt-ı Hümâyunu'dur; ancak o belge 3 Kasım 1839 tarihlidir, 1856 değildir.

5. Islahat Fermanı 18 Şubat 1856'da yayımlanmış, Tanzimat sonrasında gayrimüslimlere yeni haklar tanımış, Sultan Abdülmecid döneminde ve Bâb-ı Âli tarafından ilan edilmiştir. E seçeneği ise Tanzimat Fermanı'nın 3 Kasım 1839 tarihini Islahat Fermanı'na aktardığı için yanlıştır. En güçlü çeldirici A'dır; çünkü tarih bilgisi benzer nitelikte olsa da A, Islahat Fermanı için doğrudur.

6. Doğru cevap Islahat Fermanı'dır; çünkü kaynaklarda bu metnin 18 Şubat 1856 tarihli olduğu, Sultan Abdülmecid döneminde yayımlandığı ve özellikle gayrimüslimlere yeni haklar tanıdığı açıkça belirtilmiştir. En güçlü çeldirici B olan Tanzimat Fermanı da bir ıslahat metnidir; ancak onun tarihi 3 Kasım 1839'dur ve sorudaki tarih-ipucu ile örtüşmez.

7. I ve II, 3 Kasım 1839'da ilan edilen ve Tanzimat Dönemi'ni başlatan Tanzimat Fermanı ile ilgilidir. III ise Islahat Fermanı'nın özelliğidir; bu yüzden doğru seçenek I ve II'dir. En güçlü çeldirici II ve III'tür; çünkü II doğru görünürken III, 1856 tarihli Islahat Fermanı'na aittir.

8. Alıntıda 1839'da başlayan sürecin 1856 tarihli belgeyle yeni bir aşamaya taşındığı belirtilmektedir; bu, ikinci metnin birincinin devamı niteliğinde olduğunu gösterir. En güçlü çeldirici B'dir; 1839 tarihli Tanzimat Fermanı, 1856 tarihli Islahat Fermanı'ndan önce gelmiştir.

9. Doğru cevap A'dır. Paragrafta 1839 tarihli Gülhane Hatt-ı Şerif-i ile 1856 tarihli Islahat Fermanı'na yer verilmiş, böylece aynı yüzyılda iki ayrı ıslahat belgesinin ilan edildiği anlaşılmaktadır. En güçlü çeldirici B'dir; çünkü gayrimüslimlere yeni haklar tanıyan metin 1856 tarihli Islahat Fermanı'dır, 1839 tarihli Tanzimat Fermanı değildir.

10. Doğru cevap B'dir. 1856'da yayımlanan ve Tanzimat sonrasında gayrimüslimlere yeni haklar tanıyan hatt-ı hümâyun Islahat Fermanı'dır. En güçlü çeldirici A'dır; Tanzimat Fermanı da bir ıslahat belgesi olmakla birlikte 1839 tarihlidir ve içerik ile tarih ipuçları onu dışarıda bırakır.